

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti <http://www.amu.edu.az>

Qəzet 1933-cü ildən çıxır

| №-07 (1724) | 16 aprel 2021-ci il |

Prezident İlham Əliyevin Ümumdünya Sağlamlıq Günü münasibətilə videomüraciəti

Aprelin 6-da Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının İsveçrənin Cenevrə şəhərində yerləşən mənzil qərargahında təşkilatın Baş direktoru Tedros Adhanom Qebreyesusun təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin videomüraciəti təqdim olunub. Qeyd edək ki, tədbirdə 4 ölkənin dövlət və hökumət başçısının videomüraciəti yayımlanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin videomüraciətində deyilir: "Biz 1950-ci ildən etibarən hər il aprelin 7-də Ümumdünya Sağlamlıq Günü qeyd edirik. Lakin 2021-ci ildə sağlamlığın əhəmiyyəti daha da artmışdır. Müasir, davamlı, yüksək keyfiyyətli səhiyyə sisteminə sahib olmaq hər bir ölkə üçün prioritetdir.

Hazırda Azərbaycanda səhiyyə sistemində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verir. Azərbaycan icbari tibbi sığorta tətbiq etməklə ilkin tibbi yardımını gücləndirir, təcili tibbi yardım xidmətlərini yeniləyir, ölkədə elektron səhiyyə platforması və dövlət səhiyyə hesablarını istifadəyə verməklə rəqəmsallaşmanı təmin edir.

Bu arada, COVID-19 pandemiyasının ikinci ili bütün dünyada səhiyyə sistemlərinə böyük təzyiq göstərməyə davam edir.

Azərbaycan COVID-19 pandemiyasına qarşı global səyləri səfərbər edən ilk ölkələrdən biri olub. Bizim təşəbbüsümüzlə 2020-ci ilin aprelində Türk Şurasının Zirvə toplantısı, 2020-ci ilin mayında Qoşulmama Hərəkatının Zirvə toplantısı və 2020-ci ilin dekabrında BMT Baş Assambleyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində xüsusi sessiyası keçirilib. Azərbaycan öz beynəlxalq məsuliyyətinə sadıq olaraq Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları həcmində

könüllü maliyyə yardımı ayırıb. Biz, həmçinin 30-dan çox ölkəyə koronavirusla mübarizədə bir-bəşə humanitar və maliyyə yardımını göstərmişik.

Bu ilki Ümumdünya Sağlamlıq Günü "Daha ədalətli və daha sağlam dünyanın qurulması" mövzusunda həsr olunub. Bu mənada peyvəndlərin bərabər və ədalətli şəkildə paylanması məsələsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bununla belə, peyvəndlərin inkişaf etməkdə olan və inkişaf etmiş ölkələr arasında qeyri-bərabər və ədalətsiz paylanması bizi dərinəndən narahat edir. Bəzi ölkələr ehtiyacı olduğundan dəfələrlə çox peyvənd tədarük edir. Aydın ki, belə şəraitdə digər ölkələr peyvənd qıtlığı ilə üzləşəcək.

Azərbaycan peyvəndlərin paylanmasında ədalətliyi dəstəkləyərək BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında "Koronavirus pandemiyası ilə mübarizədə bütün ölkələrin

peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal əlçatanlığının təmin edilməsi" adlı qətnamə layihəsi irəli sürüb. Qətnamə bu il martın 23-də konsensus əsasında qəbul edilib.

Azərbaycan, həmçinin COVAX təşəbbüsünə qoşulan və onu dəstəkləyən ilk ölkələrdən biri olub. Biz və bütün beynəlxalq ictimaiyyət bu təşəbbüsün pandemiya ilə mübarizədə əməkdaşlıq və həmrəylik modeli olmağını gözləyir.

Biz pandemiyanın öhdəsindən yalnız birlikdə gələcək və normal həyata qayıdacağıq.

Ümumdünya Sağlamlıq Günü mübarək!"

Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illiyi münasibətilə universitetin bir qrup əməkdaşı təltif olunub

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illiyi münasibətilə ölkəmizdə tibb elminin və təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə universitetin bir qrup əməkdaşına fəxri adların verilməsi barədə Sərəncam imzalayıb. Universitetin bir qrup əməkdaşı isə ölkə başçısının digər Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalına layiq görülüb.

Sərəncama əsasən Azərbaycan Tibb Universitetinin 3 əməkdaşına "Əməkdar elm xadimi", 4 əməkdaşına "Əməkdar müəllim", 4 əməkdaşına isə "Əməkdar həkim" fəxri adları verilib.

Bununla yanaşı, ölkə başçısının digər Sərəncamı ilə Tibb Universitetinin 10 əməkdaşı "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunub.

Həmçinin, dövlətimizin başçısının müvafiq Sərəncamı ilə tibb xidməti polkovniki Elxan Paşa oğlu İbrahimova "Tibb xidməti general-mayoru" ali hərbi rütbəsi verilib.

BU SAYIMIZDA

Beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinatorların ilk toplantısı keçirilib

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında Behçet xəstəliyinə dair seminar

I Müalicə-profilaktika fakültəsində tədrisin təşkili müzakirə olunub

ATU-nun kafedra müdirləri beynəlxalq elmi akademiyanın medalına layiq görülüblər

Azərbaycan Tibb Universitetinin əməkdaşlarına fəxri adların verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illiyi münasibətilə Azərbaycanda tibb elminin və təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə Azərbaycan Tibb Universitetinin aşağıdakı əməkdaşlarına Azərbaycan Respublikasının fəxri adları verilsin:

“Əməkdar elm xadimi”

Allahverdiyeva Lalə İsmayıl qızı
Bağırova Hicran Firudin qızı
Məmmədov Arif Məmməd oğlu

“Əməkdar müəllim”

Həsənov Faiq Paşa oğlu
Məmmədov Fəxrəddin Nərman oğlu
Məmmədova Zəmfira Şahnəzər qızı
Ocaqverdi Zadə Elmira Əli qızı

“Əməkdar həkim”

Bəylərov Rauf Oruc oğlu
Pənəhov Nazim Adil oğlu
Poluxov Ramiz Şamil oğlu
Şükürov Malik Əvəz oğlu.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 9 aprel 2021-ci il.

Azərbaycan Tibb Universiteti əməkdaşlarının “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illiyi münasibətilə Azərbaycanda tibb təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə Azərbaycan Tibb Universitetinin aşağıdakı əməkdaşları “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilsinlər:

Ağayev Elçin Kamil oğlu
Axundov Ramiz Atalla oğlu
Camalov Fariz Hidayət oğlu
Cavadov Samir Sabir oğlu
Cəfərov Ələmdar Mədət oğlu
Əhmədov İlham Əvəzağa oğlu
Əliyeva Zəmfira Abdul Həmid qızı
İsmayılov Qurban Meyfali oğlu
Nəsirli Cəfər Əliabbas oğlu
Səlimov Rövşən İmran oğlu.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 9 aprel 2021-ci il.

ATU əməkdaşlarının Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin “Səhiyyə əlaçısı” döş nişanı ilə təltif edilməsi haqqında Səhiyyə nazirinin əmri

Əhalinin sağlamlığının qorunması sahəsində uzun müddətli qüsursuz xidmətlərinə, nümunəvi əmək fəaliyyəti göstərdiklərinə görə və Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illik yubileyi ilə əlaqədar fərqlənən universitetin əməkdaşlarının təltif edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamənin 14.4-cü bəndini rəhbər tutaraq **əmr edirəm**:

Aşağıda adları cəkilən universitet əməkdaşlarının “Səhiyyə əlaçısı” döş nişanı ilə **təltif edilsinlər**:

1. Aslanova Raifə İsmət qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Kadrlar şöbəsinin müdiri
2. Eminova Ziyafət Sabir qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Əsaslı kitabxanasının direktoru
3. Hacıyeva Fəridə Firudin qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının müalicə işləri üzrə direktorunun müavini
4. Məmmədova Leyli Əli qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Ümumi şöbəsinin müdiri
5. Məmmədova Kəmalə Füzuli qızı - Azərbaycan Tibb Universitetinin hüquqşünası

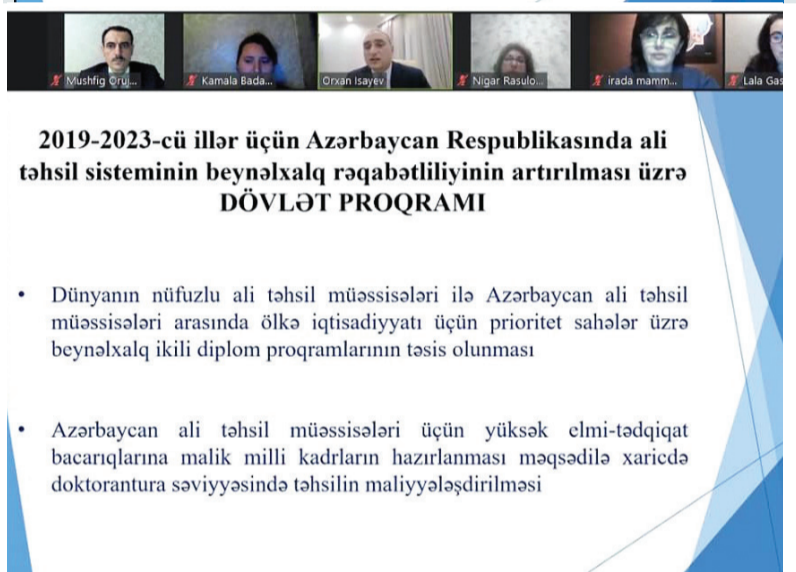
“Səhiyyə işçilərinin təltif edilməsi haqqında” Səhiyyə nazirinin əmri

Əhalinin sağlamlığının qorunması sahəsində uzun müddətli qüsursuz xidmətlərinə, nümunəvi əmək fəaliyyəti göstərdiklərinə görə və Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illik yubileyi ilə əlaqədar aşağıda adları qeyd olunan universitetin əməkdaşları Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin “Fəxri fərmanı” ilə **təltif edilsinlər**:

1. Aslanova Günel Etibar qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Mətbuat xidmətinin müdiri
2. İskəndərova Rəna Qəzənfər qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Elmi-tibbi tədqiqatların əlaqələndirilməsi şöbəsinin müdiri
3. Məmmədov Rizvan Möhsün oğlu – Azərbaycan Tibb Universitetinin Doktorantura və dissertasiya şöbəsinin müdiri, Terapevtik stomatologiya kafedrasının professoru
4. Mehrabov İlqar Abdulla oğlu – Azərbaycan Tibb Universitetinin baş mühasibi
5. Vəliyev Mübariz Müseyib oğlu – Azərbaycan Tibb Universitetinin inzibati binasının komendantı

Beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinatorların ilk toplantısı keçirilib

Azərbaycan Tibb Universitetinin beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinatorlarının ilk iclası keçirilib. ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev açılış nitqində beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinator ictimai vəzifəsinin təsis edilməsi haqqında məlumat verib.

Bildirib ki, universitetin Böyük Elmi Şurasının 25 fevral 2021-ci il tarixli iclasının Qərarına əsasən, ATU-nun bütün kafedraları, 4 tədris klinikası, Elmi-tədqiqat mərkəzi və Əsaslı kitabxana üzrə beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinator vəzifəsi təsis olunub. Məqsəd son illərdə daha da genişlənməkdə olan beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində fəaliyyətin idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, sistemləşdirilməsi və beynəlxalq əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsidir.

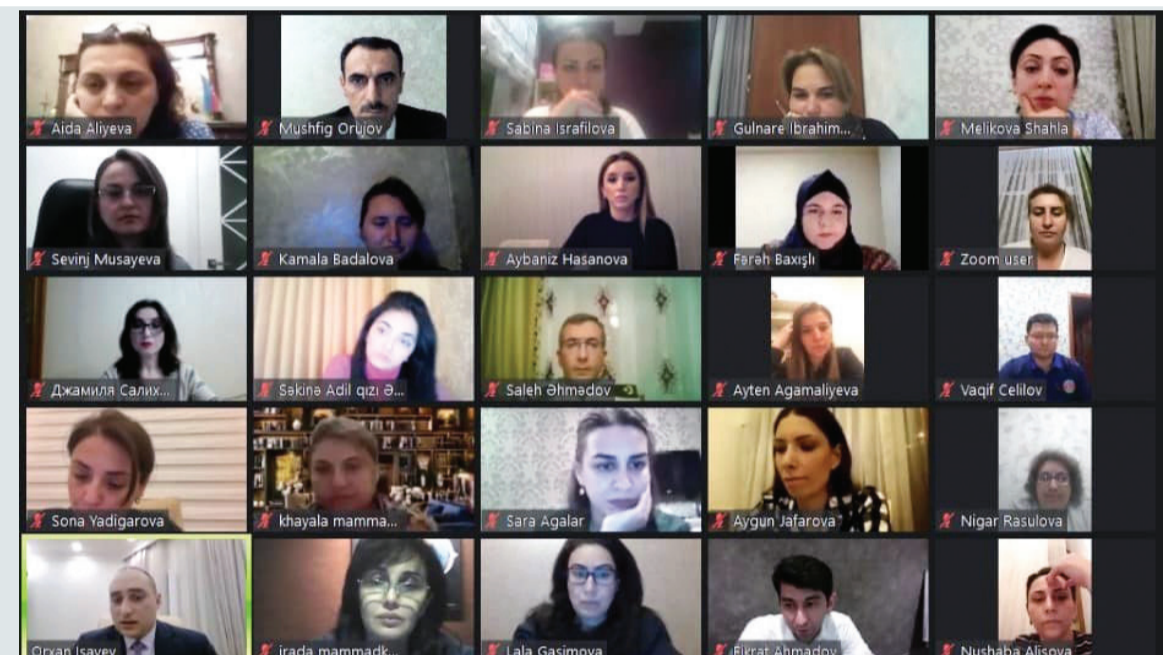
Prorektor O.İsayev qeyd edib ki, görülməli işlərin əhəmiyyətini və xarakterini nəzərə alaraq, bu vəzifəyə əsasən beynəlxalq təcrübəyə malik olan və xarici

dil biliyi lazımı səviyyədə olan əməkdaşlar təyin olunublar.

Prorektor öz təqdimatında universitetin beynəlxalq əlaqələr ofisinin strukturu və iş fəaliyyəti, ATU-nun beynəlxalq əlaqələri, "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatliliyinin artırılması üzrə" Dövlət Proqramı, o cümlədən, Avropa ittifaqının Horizon-2020/ Horizon Europe proqramları və digər beynəlxalq layihələr haqqında geniş məlumat verib. Həmçinin, ATU-nun rektoru, professor Gəray Gəraybəylinin göstərişi ilə yaradılmış international.amu.edu.az veb-portalinin da yaxın zamanlarda təqdimatının keçirilməyini iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Sonda O.İsayev koordinatorlara fəaliyyət istiqamətləri üzrə qarşıya qoyulan tələbləri çatdıraraq, onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb. ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov isə çıxışında beynəlxalq əlaqələr üzrə koordinatorlarla əlaqələrin qurulması, müvafiq struktur vahidləri ilə koordinasiyanın təşkili, bu sahədə mövcud problemlər və onların aradan qaldırılması yolunda görülməli işlər haqqında iştirakçılara məlumat verib.

İclasda ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri müavini, baş müəllim Nigar Ələkbərova, mübadilə proqramları üzrə koordinator, assistent Aygün Bayramova da iştirak ediblər.

ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasında Behçet xəstəliyinə dair seminar

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında Behçet xəstəliyinə həsr olunmuş seminar keçirilib.

Toplantıda ATU-nun Daxili xəstəliklər kafedrasının professoru, tibb elmləri doktoru, Tədris Terapevtik Klinikasının Revmatologiya və gastroenterologiya şöbəsinin müdiri, professor Sahib Musayev çıxış edərək xəstəlik haqqında ətraflı məlumat verib. Qeyd edib ki, vaxtında düzgün müayinə və müalicə aparılmadıqda Behçet xəstəliyi insanda hətta görmə qabiliyyətinin itirilməsinə də səbəb olur:

"Behçet xəstəliyi Asiya irqinə mənsub insanlar arasında geniş yayılıb. Qanında HLA-B(5) 51 antigeni olan insanlar monitorinqə cəlb olunub nəzərdə saxlanılmalıdır. Çünki diaqnoz vaxtında qoyulmaması insanda görmə qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb olur. Behçet xəstəliyi, əsasən ağızda avtoz xoralar, xarici cinsiyyət orqanlarında müəyyən xorali dəyişikliklər, dəridə eritema nodozum, pustulyoz dəyişikliklər və oynaqalarda dəyişikliklərlə xarakterizə olunur. Eləcə də, vaxtında diaqnoz qoyulmadıqda gözdə də ciddi dəyişikliklər baş verir".

Professor Sahib Musayev diaqnoz vaxtında qoyulduğu və adekvat müalicə aparıldığı təqdirdə xəstələrin uzun müddət remisseyə və əmək qabiliyyətini

saxlaya biləcəyini də vurğulayıb. Seminara bu xəstəlik nəticəsində görmə qabiliyyətini itirmiş şəxs də dəvət olunub. Qeyd olunub ki, bu xəstəyə də uzun müddət diaqnoz qoyulmadığı üçün o, görmə qabiliyyətini itirib.

Daha sonra seminarıda Revmatologiya və gastroenterologiya şöbəsinin III kurs rezidenti Sevin Həsənzadə "Çarpaz Birləşdirici Toxuma Xəstəliyi" mövzusunda çıxış edib. Bildirib ki, Overlap sindromunda xəstədə görülən diaqnostik əlamətlər iki və ya daha çox klassik avtoimmün revmatik xəstəliklərinə aid ola bilər: "Hər iki xəstəlik öz kriteriyalarına

tam olaraq cavab verir. İki xəstəliyin əlamətləri eyni dərəcədə görülə bilər və ya biri o birindən daha üstün ola bilər. Simptomları ANA və Anti ds DNT yüksək titrdə pozitiv görülür. Əllərdə daha çox oynaq ağrıları (sinovit) və yumşaq (puffy) şişkinlik, əzələ ağrıları (mioziti), soyuqda və stres zamanı barmaqların ağarması, göyərməsi, qızarması (Reyno fenomeni), barmaq dərisində sərtləşmə və qalınlaşma, hərərət, çəki itkisi, halsızlıq müşahidə olunur".

S.Həsənzadə qeyd edib ki, birləşdirici toxuma xəstəliyinin müalicəsi

xəstənin vəziyyətinə və zədələnmələrə görə dəyişir. Xəstəliyin əlamətlərini tezliklə aradan qaldırmaq və uzunmüddətli nəzarətdə saxlamaq üçün revmatik dərmanların təsiri başlayanadək kortikosteroid müalicəsi aparılmalıdır.

Həkim və rezidentlərin maraqlı müzakirələri ilə davam edən seminar daha sonra sual-cavab sessiyası ilə işini bitirib.

"Behçet xəstəliyi, əsasən ağızda avtoz xoralar, xarici cinsiyyət orqanlarında müəyyən xorali dəyişikliklər, dəridə eritema nodozum, pustulyoz dəyişikliklər və oynaqalarda dəyişikliklərlə xarakterizə olunur. Eləcə də, vaxtında diaqnoz qoyulmadıqda gözdə də ciddi dəyişikliklər baş verir".

I Müalicə-profilaktika fakültəsində tədrisin təşkili müzakirə olunub

Azərbaycan Tibb Universitetinin I Müalicə-profilaktika fakültəsinin Elmi Şurasının növbəti iclası baş tutub

Onlayn formatda keçirilən iclasda 2020/2021-ci tədris ilinin yaz semestrində tədris prosesinin təşkili, müşahidə olunan durum, aralıq imtahanlar, onlayn və ənənəvi dərslərin keçirilməsi qaydaları haqqında müzakirələr aparılıb.

İclasda fakültənin dekani, dosent Elşad Novruzov, Histologiya, embriologiya və sitologiya kafedrasının müdiri, professor Eldar Qasımov, III Cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, professor Fariz Camalov və digərləri gündəliyə daxil olan mövzular haqqında fikirlərini açıqlayıblar.

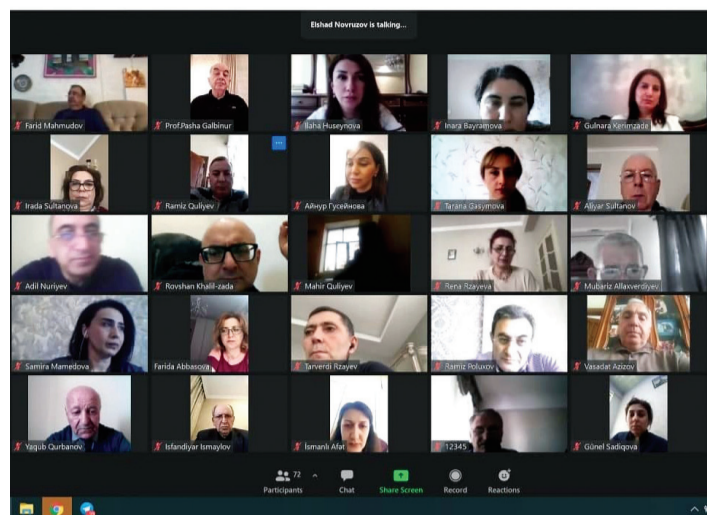
Toplantıda, həmçinin, tələbələrə nara-

hat edən bəzi məsələlər də müzakirəyə çıxarılıb. Bəzi problemlərin həlli ilə

bağlı yerindəcə müvafiq kafedralara tapşırıqlar verilib. İclasın sonunda Elmi

Şura üzvlərini maraqlandıran məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

ATU-nun kafedra müdirləri beynəlxalq elmi akademiyanın medalına layiq görülüblər

Azərbaycan Tibb Universitetinin iki əməkdaşı, görkəmli alimlər

Türk Dünyası Araşdırmaları Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının

həqiqi üzvü seçiliblər.

ATU-nun Patoloji anatomiya kafedrasının müdiri, Səhiyyə Nazirliyinin "Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji anatomiya" Birliyinin baş direktoru, professor Ədalət Həsənov Türk Dünyası Araşdırmaları Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilib. Professor Ə.Həsənov Akademiyanın "Beynəlxalq qızıl ulduz" medalı ilə də təltif edilib.

Türk Dünyası Araşdırmaları Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının Azərbaycan təmsilçisi, professor Elçin İsgəndərzadə akademiya üzvlük diplomunu və qızıl medalı almışdır, bu elmi nailiyyət münasibətilə professor Ədalət Həsənovu təbrik edib.

ATU-nun Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının müdiri, professor Mirzə Kazımov da "Türk Dünyasının elminə və təhsilinə mühüm xidmətlərinə görə" bu qurumun həqiqi üzvü seçilib. Akademiyanın 23 fevral 2021-ci il tarixli qərarı ilə professor M.Kazımov bu elmi qurumun "Beynəlxalq qızıl ulduz" medalı ilə təltif edilib.

Qeyd edək ki, Türk Dünyası Araşdırmaları Beynəlxalq Elmlər Akademiyası mərkəzi qarargahı Ankarada fəaliyyət göstərən, Türk elmini və mədəniyyətini araşdırılması və

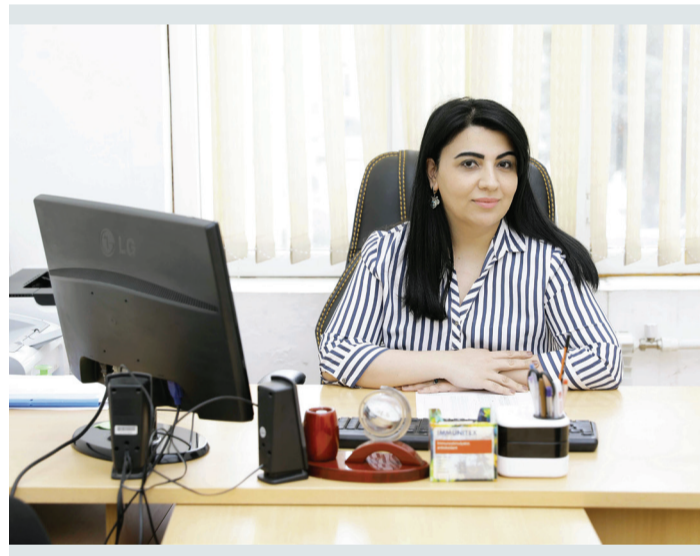
təbliği ilə məşğul olan beynəlxalq elmi qurumdur. Akademiyanın "Beynəlxalq qızıl ulduz" medalı Türk dünyası elminə və təhsilinə yüksək xidmətlər göstərmiş şəxslərə təqdim edilən mükafatdır.

ATU-nun mətbuat xidməti

Aşağı kurs tələbələrinin aralıq qiymətləndirilməsinə start verilib

Aprelin 5-dən etibarən Azərbaycan Tibb Universitetinin I, II və III kurslarında təhsil alan tələbələrin aralıq qiymətləndirmə imtahanlarına start verilib

Prosesin mayın 5-dək başa çatması nəzərdə tutulub. Bu barədə İmtahan Mərkəzinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Ülker Cəfərova imtahan prosesi ilə bağlı "Təbib" qəzetinə ətraflı məlumat verərək bildirib ki, ötən il məlum pandemiya ilə əlaqədar olaraq istər tədris prosesinin gedişi, istərsə də imtahanların götürülməsi onlayn şəkildə aparılıb: "İstəsək də, istəməsək də biz ötən ildən başlayaraq pandemi-

yanın tətbiq olunan qaydalarla riayət etməli olmuşuq. Aralıq qiymətləndirmə universitetimizdə üçüncü tədris ilidir ki, tətbiq olunur. Bu ilin aprelinə imtahanlar yenidən İmtahan Mərkəzində götürülməyə başlayıb. Ötən il aradan qaldırılan açıq suallar bu il yenidən imtahan suallarına əlavə olunub".

Ü.Cəfərova söhbət əsnasında əcnəbi tələbələrin mövcud durumlarının da nəzərə alındığını, pandemiya ilə əlaqədar imtahanların tələbələrdən

distant qaydada götürüldüyünü qeyd edib: "Elə fakültələr var ki, əcnəbi tələbələrin sayı yerli tələbələrə nisbətən üstünlük təşkil edir. Əczaçılıq fakültəsində vəziyyət bu cürdür. Bu səbəbdən əcnəbi-lərin imtahanlarda canlı şəkildə iştirak etmək imkanlarının olmadığını nəzərə alıb adicəkilən fakültənin tələbələrindən onlayn qaydada imtahan götürməli olduq".

Ü.Cəfərova tələbələrin imtahan zalına buraxılmamışdan öncə hərərətlərinin yoxlanıldığını və pandemiya qaydasına uyğun zallarda əyləşdirildiyini də diqqətə çatdırıb. İmtahan prosesinin nəzarətçilərinin müşayiəti ilə obyektiv şəkildə aparıldığını söyləyib. Hərərəti olanların isə imtahana buraxılmadığını və onlar üçün onlayn şərait yaradıldığını deyib.

Qabil ABDULLAYEV

Tələbələrımız ənənəvi dərslər üçün darıxıblar

Pandemiya ilə əlaqədar ölkəmizin bütün ali məktəblərində olduğu kimi, Azərbaycan Tibb Universitetində də həm 2019-2020-ci tədris ilinin yaz, həm də 2020-2021-ci tədris ilinin payız semestrlərində dərslər onlayn qaydada aparılıb.

Artıq yeni tədris ilinin yaz semestrində Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə III, IV, V və VI kurslarda ənənəvi əyani dərslərə başlanılıb, I və II kurslarda isə onlayn dərslər davam etdirilir.

Bu barədə bizi məlumatlandıran II Müalicə-profilaktika fakültəsinin dekani, dosent İsrail Məhərrəmbəyli onlayn dərslərin əyani dərslər qədər effektiv olmadığını deyir: "Onlayn dərslərdə biliyimizi, fikrimizi tələbələrə yüksək səviyyədə çatdırma bilmirik, onlarla ünsiyyət zamanı müəyyən çətinliklərlə qarşılaşırıq. Müşahidələrimiz də göstərir ki, tələbələr ənənəvi dərslərin üstünlüyünü daha çox qəbul edirlər. Təbii ki, tələbələr arasında koronavirusa yoluxanlar da olur və 14 günlük

reanimasiya şöbəsində xəstələrimiz var. Biz Klinikada xəstələr və mulyajlar üzərində tələbələrimize cərrahi əməliyyatların gedişini və əməliyyatlardan sonrakı prosesi izləmək, müalicə taktikasının seçilməsində iştirak etmək imkanı yaradırıq. Tələbələr müasir aparatların necə tətbiq olunduğunu, süni tənəffüz aparatına qoşulan xəstələri görürlər. Tədris Cərrahiyyə Klinikasında fəaliyyət göstərən treninq mərkəzində onlar üçün tədris proqramına uyğun xüsusi təlimlər keçirik".

Praktiki vərdişlərin aşılmasında əyani dərslərin rolundan danışan fakültə dekani tələbələrin kiçik qruplarla imkan daxilində cərrahi bloklara da aparıldığını, amma istənilən halda epidemioloji durumun nəzərə alındığını bildirir. Qeyd edir ki, universitet rəhbərliyi tədris prosesini tam nəzarətdə saxlayır və tələbələrimizi mümkün qədər yoluxmadan qorumağa çalışır: "Bəzi tələbələr evdə yaşlı valideynlərinin olmasını əsas gətirərək dərslərin onlayn keçirilməsi xahişi ilə rektora müraciət edirlər. Ümumilikdə isə tələbələrin əksəriyyəti ənənəvi dərslərin tərəfdarıdır. Ümidvarıq ki, yaxın gələcəkdə epidemioloji durum sabitləşəcək və dərslər əvvəlki məcrasına yönələcək".

"TƏBİB"

karantin müddətində onları onlayn dərslərə qoşmaq məcburiyyətində qalırdı. Karantin qurtardıqdan sonra tələbələr yenidən ənənəvi dərslərə qatılırlar və hiss olunur ki, əyani dərslər üçün darıxıblar.

Mənim tədris apardığım kafedraya əsasən V və VI kurslar gəlirlər. Maksimum çalışırıq ki, tələbələr xəstələrin müayinəsində, müalicəsində və eləcə də aparılan manipulyasiyalarda fəal iştirak etsinlər. Onu da bildirim ki, Tədris Cərrahiyyə Klinikasının

ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin nəzdində tələbələrin "MoreThanDoc" klubu fəaliyyətə başlayıb "MoreThanDoc" klubunun əsas məqsədi başda tibb tələbələri olmaqla, tibb sahəsində çalışan bütün insanlar üçün maarifləndirmə və şəbəkələşmə işlərini yerinə yetirməkdir

Bu istiqamətdə klub üzvləri davamlı olaraq sosial mediada müxtəlif mövzularda təqdimatlarla çıxış edir, həmçinin müxtəlif tibbi mövzularda yerli və əcnəbi mütəxəssislərin vebinarlarını təşkil edirlər.

Klubun İdarə Heyətinin sədri, ATU-nun I Müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs tələbəsi Bekir Enes Evidir. Qısa zaman ərzində yaranmasına baxmayaraq, klubun artıq 4 mindən çox üzvü vardır. Üzvlər əsasən ATU-nun və Türkiyənin müxtəlif universitetlərinin tibb təhsili alan tələbələrdir.

Klub ATU-nun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin nəzdində fəaliyyət göstərir.

ATU-da sirrozun qarşısını almağa kömək edən müayinə aparılır

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında qaraciyər xəstəliklərinin dəqiq diaqnostikasını aparmağa imkan verən elastoqrafiya müayinəsi aparılır.

Elastoqrafiya ultrasəs diaqnostikasında ən yeni və perspektivli texnologiyalardan biridir.

Araşdırmalar göstərir ki, elastoqrafiyanın tətbiqi ilə aparılan USM xərçəngin diaqnostikasında həssaslığı 95,5 faizə qədər artırır. ATU-nun Ümumi cərrahiyyə kafedrasının əməkdaşı, elastoqrafiya mütəxəssisi, t.ü.f.d. Sevinc Salahova bildirir ki, qaraciyərin elastoqrafiyası fibroz xəstəliyinin təyində kömək edir: "Fibroz qaraciyərin bir çox xroniki xəstəliklərinin əsas xüsusiyyətidir. Qaraciyərin xroniki diffuz xəstəlikləri ən çox rast gəlinən patologiyalardan olmaqla, dünya əhalisinin 20-30%-də müşahidə edilir və ümumi letal halların təxminən 2-3%-ni təşkil edir. Əksər xroniki qaraciyər xəstəliklərinin təbii gedişi üçün aşağıdakı ardıcıl mərhələlər xarakterikdir: davam edən zədələnmə, fibroz, sirroz və ağırlaşmaları, hepatosellular karsinoma. Sə-

bəbindən və müddətindən asılı olmayaraq fibrozun mövcudluğu və dərəcəsi, növü və yaygınlığı qaraciyər xəstəliyinin irəliləmiş mərhələsinin və progressiv olduğunun mütləq göstəricisidir".

S.Salahova qeyd edir ki, elastoqrafiya bu xəstəliyin mərhələlərini dəqiq qiymətləndirməyə imkan verir. Bu,

qeyri-invaziv, yəni heç bir müdaxilə olmadan müayinə aparılma üsuludur. Adi ultrasəs müayinəsi kimi aparıldığından nəticə dərhal əldə olunur. Qaraciyərin sıxlığı KiloPaskalla ölçülür və buna uyğun olaraq fibrozun dərəcəsi müəyyən edilir. Bu isə klinik praktikada xəstəliyin mərhələsinin və proqnozunun təyini, mü-

licələrin effektivliyinin qiymətləndirilməsinə imkan yaradır. Fibrozu vaxtında təyin etməklə sirrozun qarşısını almaq, portal hipertenziya, qida borusu venalarının varikoz genişlənməsi kimi ağırlaşmaları önəmləndirməyə imkan verir. ■

Alimlərimizin birgə işi nüfuzlu xarici jurnalda dərc edilib

ATU-nun bir neçə kafedrasının əməkdaşlarının birgə elmi işinin nəticələri nüfuzlu jurnalda dərc edilib. Alimlərin əldə etdiyi nəticələr Scopus indeksləmə bazasına daxil olan "Химия растительного сырья" jurnalında çap olunub.

"Изучение состава эфирного масла *Achillea nobilis* L. и его антибактериальное влияние на изменение ультраструктуры клеток *Staphylococcus aureus*" mövzusu üzrə araşdırma ATU-nun Farmakoqnoziya kafedrasının professoru Yusif Kərimov, baş müəllimi Elvin Kərimli, Histologiya, embriologiya və sitologiya kafedrasının müdiri, professor Eldar Qasimov, assistent Səbinə İsrailova, Tibbi mikrobiologiya və immunologiya kafedrasının baş müəllimi Sevdə Muradova və ETM-in Elektron Mikroskopiya şöbəsinin əməkdaşı, böyük elmi işçisi Fuad Rzayevdən ibarət müvəqqəti kollektiv tərəfindən

İlk dəfə olaraq Azərbaycan ərazisində geniş yayılan *Achillea nobilis* L. bitkisindən alınan efir yağının kimyəvi tərkibi müasir üsullarla öyrənilib.

aparılıb.

Qeyd edək ki, ilk dəfə olaraq Azərbaycan ərazisində geniş yayılan *Achillea nobilis* L. bitkisindən alınan efir yağının kimyəvi tərkibi müasir üsullarla öyrənilib. Bundan əlavə, əldə olunan efir yağının bioloji aktivliyini müəyyən etmək məqsədilə həmin maddə *Staphylococcus aureus* bakteriyasına qarşı istifadə olunmuş və Transmission Elektron Mikroskop (TEM) vasitəsilə mikroorqanizmlərin

Эльвин Гаджи оглы Керимли
Азербайджанский Медицинский университет

Эльдар Кочари оглы Гасимов
Азербайджанский медицинский университет

Сираджеддин Вели оглы Серкерев
Институт Ботаники НАН Азербайджана

Юсиф Балакерим оглы Керимов
Азербайджанский медицинский университет

Фуад Гусейнали оглы Рзаев
Азербайджанский медицинский университет

Севда Агарахим кызы Мурадova

ИЗУЧЕНИЕ СОСТАВА ЭФИРНОГО МАСЛА АCHILLEA NOBILIS L. И ЕГО АНТИБАКТЕРИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ НА ИЗМЕНЕНИЕ УЛЬТРАСТРУКТУРЫ КЛЕТОК STAPHYLOCOCCUS AUREUS
УДК 615.281:547.913+579.861.2: 620.187.3

Ультраструктурнда baş verən dəyişikliklər təsvir olunmuş və inkişaf etmiş ölkələrin müasir molekulyar biologiya mərkəzlərində əldə olunmuş məlumatlarla müqayisəli təhlil olunub.

Elmi məqalə ilə aşağıdakı linkdən tanış olmaq mümkündür:
<http://journal.asu.ru/cw/article/view/7446>

Ağır əməliyyat keçirən xanım həkimlərin köməyilə ana olub

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında daha bir xəstə ana olmaq sevincini yaşayıb. Klinikanın cərrah ginekoloqu Fərhad Sultanov bildirir ki, 51 yaşlı qadının uşaqlıq boşluğundakı miomalar laparoskopik üsulla götürülsə də, bir il sonra bu xanım əkiz sağlam uşaqlar dünyaya gətirib.

Cərrah F.Sultanov qeyd edir ki, bir il öncə həmin xanım uşaqlıq boşluğunu deformasiya edən intramural-submukoz miomalar diaqnozu ilə klinikaya müraciət edib: "Pasiyentin yaşını nəzərə alaraq, ona histeroektomiya (uşaqlığın götürülməsi) əməliyyatı təklif olundu. Xəstə isə ana olmaq arzusunda olduğunu, ona görə də uşaqlığı saxlamağı israrla xahiş etdi. Aparılan müayinələr və klinik hal imkan verdiyinə görə, xəstədə lapa-

roskopik miomektomiya əməliyyatı icra edilərək uşaqlıq saxlanıldı".

Bundan sonra xəstə süni mayalanma ilə əkiz dölə hamilə qalıb və hamiləliyi 35 həftəyə qədər çatdırıb. Ana bətnində uşaqların çəkilişi 2.300 kq (qız) və 2.200 kq (oğlan) olub. 51 yaşlı hamilə qadının 3 ədəd laparoskopik miomektomiya keçirmiş uşaqlığı nəinki 1 döllü, hətta iki döllü hamiləliyə dözüb, həm də döllərin ümumi çəkisi 5 kq-a yaxın olan hamiləliyi 35 həftəsinə qədər saxlayıb, hətta "ruptura uteri" (uşaqlığın yırtılması) fəsadlaşması təhlükəsi də olmayıb.

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının cərrah ginekoloqu Fərhad Sultanov qeyd edir ki, bu fakt "hamilələrdə laparoskopik miomektomiyadan sonra ruptura təhlükəsi daha çox olur" kimi yanlış fikirlərə bir cavabdır. Sadəcə götürülən miomanın yatağını düzgün bərpa etmək vacibdir. Bunun laparotomiyada olduğu kimi laparoskopiyada da icrası mümkündür. Doktor hesab edir ki, yaşından asılı olmayaraq sağlamlığı imkan verən hər bir qadına ana olmaq sevincini yaşatmaq lazımdır: "Bu sevinci yaşamayan qadınlarda mütləq göstəriş olmadan yalnız yaşına görə uşaqlığı götürmək düzgün deyil. Ümumiyyətlə, bütün əməliyyatlar göstəriş əsasında olmalıdır, sığortalanmaq xatirinə yox".

ATU-nun mətbuat xidməti

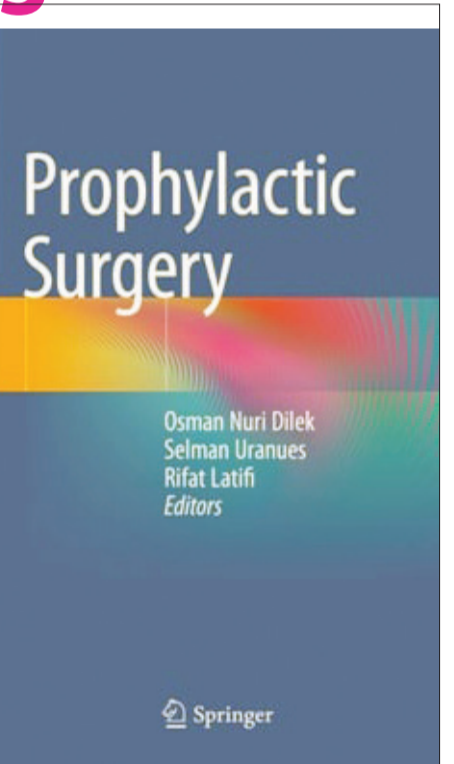
Əməkdaşlarımızın növbəti uğuru

İlk dəfə olaraq cərrahiyyə sahəsində Azərbaycanlı alimlər nüfuzlu elmi "Springer" beynəlxalq nəşriyyatının dərc etdiyi kitabda iki fəslin müəllifi qismində çıxış ediblər. Azərbaycan Tibb Universitetinin I Cərrahi xəstəliklər kafedrasının əməkdaşlarının müəllifliyi ilə dünyanın ən nüfuzlu elmi nəşriyyatlarından "Springer International Publishing" tərəfindən çap olunan "Prophylactic Surgery" kitabında 2 ayrıca fəsil yer alıb.

"Prophylactic Splenectomy" fəslində profilaktik splenektomiya əməliyyatına olan göstərişlər yer alıb, həmçinin, bir sıra orqanların bədxassəli törəmələri, hematoloji, anadangəlmə və digər xəstəliklərin müalicəsində, o cümlədən ağırlaşmaların qarşısının alınmasında profilaktik splenektomiyanın rolu haqqında ətraflı məlumatlar verilib

Bu kitab dünyada profilaktik cərrahiyyə mövzusunda nəşr edilən ilk kitablardan biridir. ATU əməkdaşlarının müəllifliyi ilə kitabda "Prophylactic Splenectomy" (Profilaktik splenektomiya) və "Prophylactic Surgery for Benign Diseases of Stomach and Duodenum" (Mədə və onikibarmaq bağırsağın xoşxassəli xəstəliklərində profilaktik cərrahiyyə) adlı iki fəsil dərc olunub.

Azərbaycan Tibb Universitetinin I Cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, AMEA-nın müxbir üzvü, Tibb elmləri doktoru, professor Nuru Bayramov, kafedranın əməkdaşları tibb üzrə fəlsəfə doktoru Ruslan Məmmədov və rezident Dr. Fərəh Qəhrəmanovanın müəllifi olduqları "Prophylactic Splenectomy" fəslində profilaktik splenektomiya əməliyyatına olan göstərişlər yer alıb. Burada, həmçinin, bir sıra orqanların bədxassəli törəmələri,

hematoloji, anadangəlmə və digər xəstəliklərin müalicəsində, o cümlədən ağırlaşmaların qarşısının alınmasında profilaktik splenektomiyanın rolu haqqında ətraflı məlumatlar verilib.

Kitabda yer alan ikinci "Prophylactic Surgery for Benign Diseases of Stomach and Duodenum" adlı fəsilə müəlliflər – Azərbaycan Tibb Universitetinin I Cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdiri, professor Nuru Bayramov və kafedranın dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Nadir Zeynalov tərəfindən mədə və onikibarmaq bağırsağın divertikulları, əməliyyatdan sonrakı gec mədə boşalması, hiatal yırtıq, qastro-ezofageal refluks və bir sıra digər xəstəliklər, onların müalicəsi və profilaktikası zamanı icra edilən profilaktik əməliyyatlar haqqında geniş məlumat verilib.■

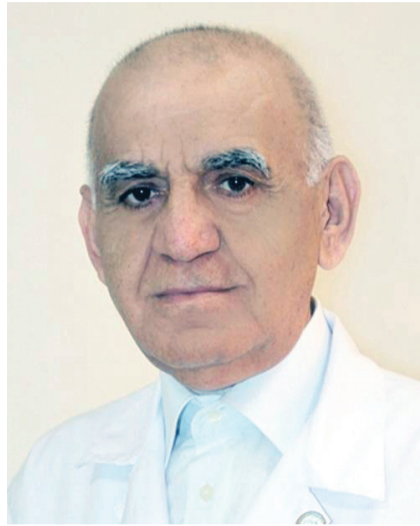
Mehman Məmmədrəhim oğlu Ağayev

Azərbaycan tibb elminə ağır itki üz vermişdir. Tibb elmləri doktoru, professor-nefroloq, Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının Efferent terapiya mərkəzinin rəhbəri, Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin baş nefroloqu Mehman Məmmədrəhim oğlu Ağayev uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfat etmişdir.

Mehman Ağayev 31 avqust 1946-cı ildə Masallı rayonunun Mahmudavar kəndində anadan olub. 1962-ci ildə orta məktəbi qızıl medalla bitirib. 1968-ci ildə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun Müalicə-profilaktika fakültəsini bitirib. 1968-ci ildən 1970-ci ilə qədər Leninqrad Elmi-Tədqiqat Neyrocərrahiyyə İnstitutuna kliniki ordinaturaya göndərilmişdir. 1971-ci ildən Respublika Klinik Uroloji Xəstəxanasında həkim-nefroloq kimi işləmişdir. 1976-cı ildə Respublika Klinik Uroloji Xəstəxanasında "Böyrəkköçürmə və hemodializ şöbəsi"nin müdiri təyin olunmuş və 1983-cü ildə Elmi-Tədqiqat Kliniki və Eksperimental Təbabət İnstitutunun "Hemodializ və Böyrəkköçürmə Laboratoriyası"nın müdiri seçilmişdir. 1986-cı ildə professor adını alan M. Ağayev 1990-cı ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin I Daxili xəstəliklərin propedevtikası kafedrasının professoru seçilmiş və ömrünün sonuna qədər həmin vəzifədə çalışmışdır.

O, 1975-ci ildə tibb elmləri namizədi, 1986-cı ildə isə Seçenov adına I Moskva Tibb İnstitutunda «Xroniki boyrək çatışmazlığında qan dövranı pozğunluqları» mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək tibb elmləri doktoru elmi dərəcəsinə almışdır.

Professor M. Ağayev yüksək ixtisaslı, təcrübəli həkim, müəllim olmaqla yanaşı, universitet tələbələri və əməkdaşları arasında böyük nüfuzlu malik idi. Onun mühazirələri və təcrübə dərsləri yenilik axtarışı ilə fərqlənir və

ona görə tələbələr tərəfindən çox sevilirdi. Elmi-tədqiqatları böyrək xəstəliklərinin müasir diaqnostikasına və müalicəsinə yönəlmiş və alınmış nəticələr tibb ədəbiyyatı səhifələrində nəşr olunub.

245-dən artıq elmi əsərin, o cümlədən 12 monoqrafiyanın, 2 elmi-tədris filmin, 1 ixtiranın müəllifi olan M. Ağayev 2010-cu ildə Azərbaycan Respublikasının "Əməkdar həkimi" fəxri adına layiq görülmüşdür.

Professor M. Ağayev 1993-cü ildə Bakı səhəri 2 sayılı kliniki xəstəxanasında ixtisaslaşdırılmış Nefroloji, 2006-cı ildə isə Hemodializ şöbələrini açmış və onlara rəhbərlik etmişdir.

2010-cu ildən eyni zamanda Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasının Efferent Terapiya Mərkəzinin müdiri təyin olunmuşdur.

O, 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Baş Nefroloqu seçilmişdir.

Doğma kollektivin böyük hörmətini qazanan bacarıqlı mütəxəssis, səmimi insan, professor Mehman Ağayevin əziz xatirəsi heç vaxt unudulmayacaq.

Allah rəhmət eləsin!

ATU-nun rektorluğu,
Terapevtik və pediatrik propedevtika
kafedrasının əməkdaşları

Mahir Məmməd oğlu Əliyev

Azərbaycan səhiyyəsinə ağır itki üz vermişdir. Tibb üzrə elmlər doktoru, Ə.Əliyev adına ADHTİ-nun Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının professoru Mahir Məmməd oğlu Əliyev 2021-ci il aprelin 8-də vəfat etmişdir.

Mahir Əliyev 30 noyabr 1956-cı ildə Goranboy rayonunda anadan olmuşdur. 1963-1973-cü illərdə Bakıdakı 36 sayılı orta məktəbdə oxumuşdur.

Mahir Əliyev 1978-ci ildə ATU-nu fərqlənmə diplomu ilə bitirdikdən sonra birillik internatura keçmiş və 1982-ci ilədək Bakı şəhərində 5 sayılı stomatoloji poliklinikada, Respublika stomatoloji mərkəzində həkim-stomatoloq işləmişdir. 1982-1986-cı illərdə Moskva şəhərində SSRİ Səhiyyə Nazirliyinin Mərkəzi Elmi-Tədqiqat Stomatologiya İnstitutunda məqsədli aspiranturada təhsil almış və "Клинико-морфологические и иммунологические аспекты красного плоского лишая, диагностика и принципы лечения" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək tibb elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə almışdır.

1986-cı ildə SSRİ Səhiyyə Nazirliyinin göndərişi ilə Ə.Əliyev adına ADHTİ-nun Terapevtik stomatologiya kursuna assistent vəzifəsinə qəbul olunmuş, 1991-ci ildən 2017-ci ilədək həmin institutun Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının dosenti işləmişdir. 2011-ci ildə M.Əliyev "Ağız boşluğu selikli qişasının toksiki, allergik və keratoz xəstəliklərinin etio-patogenetik xüsusiyyətləri, diaqnostikası və müasir müalicə prinsipləri" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək tibb elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə almışdır. 2017-ci ildən Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının professoru vəzifəsində çalışırdı.

Ömrünün böyük hissəsini ADHTİ-nə bağlayan professor Mahir Əliyevin tibbi kadrların ixtisaslaşması və təkmilləşməsində, səmərəli elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasında böyük xidmətləri olmuşdur.

O, dəfələrlə MDB və xarici ölkələrdə keçirilən qurultay, konqres və konfranslarda iştirak etmiş, əldə olunmuş yenilikləri müvəffəqiyyətlə səhiyyə praktikasına tətbiq etmişdir. M.Əliyev 180-dən çox elmi əsərin, 3 monoqrafiya, 3 dərslik (həmmüəllif), 9 dərs vəsaiti, 5 metodik tövsiyə, 2 patent və 4 səmərələşdirici təklifin müəllifidir.

Mahir Əliyev eyni zamanda Azərbaycan Ağız və Üz-çənə Cərrahları Cəmiyyətinin fəal üzvü və səmimi kolleqalarımızdan biri idi.

Azərbaycan Tibb Universiteti ilə həmişə sıx əməkdaşlıq edən professor Mahir Əliyev bir neçə dəfə Dövlət İmtahan Attestasiya Komissiyasının Stomatologiya fakültəsi üzrə sədri olmuşdur.

Tanınmış alim, savadlı həkim və pedaqoq, professor Mahir Məmməd oğlu Əliyevin xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

ATU-nun rektorluğu,
Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi
kafedrasının əməkdaşları

Əhmədov İlham Əvəzağa oğlu

Azərbaycan tibb ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir.

ATU-nun Dermatovenerologiya kafedrasının dosenti, həkim-dermatoveneroloq Əhmədov İlham Əvəzağa oğlu həyatının 73-cü ilində vəfat etmişdir.

населения Азербайджанской Республики, пути снижения заболеваемости" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək alimlik elmi dərəcəsinə almışdır.

Praktiki həkimliklə yanaşı elmi fəaliyyətini də davam etdirən İ.Əhmədov 1982-1992-ci illərdə ATU-nun Dermatovenerologiya kafedrasının assistenti, 1992-ci ildən ömrünün sonuna kimi həmin kafedranın dosenti vəzifəsində çalışmışdır.

Universitet kollektivinin və tələbələrinin dərin rəğbətini qazanan tanınmış həkim və alim, gözəl insan İlham Əvəzağa oğlu Əhmədovun işıqlı xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

ATU-nun rektorluğu,
Dermatovenerologiya kafedrasının
əməkdaşları

Nevropatoloq: Yatarkən mobil telefonlardan istifadə maksimum dərəcədə məhdudlaşdırılmalıdır

Son illər mobil telefonlar həyatımızın ayrılmaz bir hissəsinə çevrilib. Şübhəsiz ki, onun həyat və məişətimizə gətirdiyi rahatlığı danmaq olmaz. Lakin bununla yanaşı, ondan aşırı dərəcədə istifadənin mənfi təsirləri də çoxdur.

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının nevropatoloqu Yeganə Rəşidova deyib: "Mobil telefonla danışarkən 1 dəqiqə ərzində beyinə 217 elektromaqnit impulsu ötürülür. Yəni, hər orqanizm bu "zərbəyə" davam gətirə bilmir. Tədqiqatlar nəticəsində məlum olub ki, uzun müddət və davamlı şəkildə mobil telefonlarla danışmaq orqanizmdə xərcəng xəstəliyinin əmələ gəlməsi ehtimalını artırır. Ona görə də mobil telefonlardan mümkün qədər az istifadə etmək məsləhətdir".

İnsanlar mobil telefonlar vasitəsilə gün ərzində danışmaqla kifayətlənmir, gecə saatlarında həmin qurğularda ya oyunlar oynayır, ya da sosial şəbəkələr üzərindən yaxın ətrafı ilə yazışır. Hətta bəzən yatmağa hazırlaşarkən mobil telefonları yanında saxlayır və bunun nəticəsində orqanizm gecə saatlarında da şüaya məruz qalır. Həkim-nevropatoloq qeyd edib ki,

yatarkən mobil telefonlardan istifadə maksimum dərəcədə məhdudlaşdırılmalıdır: "Saat 1-də yuxunun birinci fazası başlayır. Ən azı həmin fazanı rahat yatmaq üçün ən azı saat 12-dən sonra telefonları söndürüb özümüzdən ən azı 2 metr uzağa qoymaq lazımdır".

Alimlərin fikrinə görə mobil telefonların insan sağlamlığına mənfi təsiri kompüterdən, planşetlərdən və televizordan daha çoxdur, çünki bu rabitə vasitəsindən istifadə edən zaman o beyin və gözlərə ən yaxın məsafədə olur və digər fəsadları ilə yanaşı görmə qabiliyyətinə də mənfi təsir göstərir. Mobil telefonlar işimizi nə qədər asanlaşdırsa da, onlardan saatlarla istifadə edilməsinin zərərli olduğunu unutmmaq lazımdır. Ona görə də həyatımıza rahatlıq gətirən kiçik əşyadan yalnız ən zəruri hallarda yararlanmaq daha düzgündür.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ
KAFEDRALAR ÜZRƏ AŞAĞIDAKI
YERLƏRİ TUTMAQ ÜÇÜN
MÜSABİQƏ ELAN EDİR:

Kafedraların professorları:

- İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrası - 1 yer
- Fizioterapiya və tibbi rehabilitasiya kafedrası - 1 yer
- Normal fiziologiya kafedrası - 1 yer

Kafedraların dosentləri:

- Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrası - 1 yer (0,25 vahid)
- Qulaq, burun, boğaz xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Məhkəmə təbabəti kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Məhkəmə təbabəti kafedrası - 1 yer
- Terapevtik və pediatrik propedeutika kafedrası - 1 yer
- Tibbi mikrobiologiya və immunologiya kafedrası - 1 yer
- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer
- Ümumi cərrahlıq kafedrası - 1 yer
- I Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- III Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- III Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer
- Yoluxucu xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Kafedraların assistentləri:

- I Mamalıq və ginekologiya kafedrası - 3 yer (0,5 vahid)
- Psixiatriya kafedrası - 2 yer
- III Cərrahi xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- III Cərrahi xəstəliklər kafedrası - 3 yer
- Şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrası - 2 yer
- Qulaq, burun, boğaz xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Məhkəmə təbabəti kafedrası - 1 yer
- Ortopedik stomatologiya kafedrası - 3 yer (0,5 vahid)
- Klinik farmakologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- I Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Terapevtik və pediatrik propedeutika kafedrası - 2 yer (0,75 vahid)
- Terapevtik və pediatrik propedeutika kafedrası - 1 yer
- I Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer
- II Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer
- Normal fiziologiya kafedrası - 1 yer
- Ailə təbabəti kafedrası - 1 yer
- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Terapevtik stomatologiya kafedrası - 3 yer (0,5 vahid)
- Uşaq stomatologiyası kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Yoluxucu xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,75 vahid)
- Patoloji fiziologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Fizioterapiya və tibbi rehabilitasiya kafedrası - 1 yer
- Neyrocərrahlıq kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Qidalanma və kommunal gigiyena kafedrası - 1 yer
- Ağciyər xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Onkologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Kafedranın baş müəllimi:

- İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrası - 1 yer

Kafedranın müəllimi:

- Xarici dillər kafedrası - 1 yer (0,75 vahid)

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə dərc olunduğu gündən 30 gün keçənədəkdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvanə təqdim edilməlidir:

AZ 1007, Bakı şəhəri, Ənvər Qasımzadə küçəsi, 14
Telefon: 597-10-08

Müsabiqədə iştirak etmək
istəyənlərin nəzərinə

Kafedralar üzrə vakant yerləri tutmaq üçün müsabiqədə iştirak edənlər Elmi katibliyə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Rektorun adına ərizə.
  2. Kadrlar uçotunun şəxsi vərəqəsi (yeni formatda).
  3. Kafedradan verilmiş xasiyyətnamə.
- Xasiyyətnaməni kafedranın müdiri və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır. Xasiyyətnamənin müsbət və ya mənfii olması, o cümlədən bu şəxsin yeni müddətə kafedrada çalışıb və ya çalışmaması əsaslandırılmalıdır. Kafedra müdiri vəzifəsinə iddiaçılara xasiyyətnaməni fakültənin dekanı və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır.
4. Tərcümeyi-hal. Burada şəkil, ad, soyad, bitirdiyi məktəblər, elmi ad və dərəcələr, bildiyi dillər, bildiyi kompüter proqramları, çap olunmuş işlərin sayı, işlədiyi yerlər, hazırkı vəzifədə neçə il çalışması, niyə bu vəzifədə yenidən seçilmək istəməsi, olduğu ixtisasartırma kursları, ailə vəziyyəti barədə ətraflı məlumat, yaşadığı ünvan, elektron poçt ünvanı və telefonu göstərilməlidir.
  5. ATU-nun klinikalarında çalışanlar üçün son beş ilin həkimlik fəaliyyəti barədə klinikadan verilmiş arayış. Arayış klinikanın direktoru və həmkarlar təşkilatının sədri tərəfindən imzalanmalıdır.
  6. Son beş il ərzində çap olunan elmi işlərin siyahısı. Siyahı müəllif və kafedra müdiri tərəfindən imzalanmalıdır.
  7. Açıq mühazirənin və ya açıq təcrübi dərslərin videoçəkilişinin diskisi.
  8. Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti.
  9. Müvafiq elmi dərəcə diplomu və elmi ad attestatının surəti.

Qeyd: ATU-nun əməkdaşı olmayan mütəxəssislər siyahıdakı 3-cü, 5-ci və 7-ci bənddəki sənədlərin əvəzinə, sonuncu iş yerindən verilən xasiyyətnamə, işlədiyi klinikadan həkimlik fəaliyyəti barədə arayış və əmək kitabçasından çıxarışı təqdim etməlidir.

Allah rəhmət eləsin!

ATU-nun rektorluğu və Stomatologiya fakültəsinin dekanlığı Stomatologiya fakültəsinin dekanı, dosent Səid Əhmədova atası

İlham Əhmədovun

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Ağız və Üz-çənə Cərrahları Cəmiyyətinin üzvləri və ATU-nun Üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının əməkdaşları ADHTI-nin Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının professoru, tibb elmləri doktoru

Mahir Əliyevin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Ailə təbabəti kafedrasının kollektivi kafedranın əməkdaşı Fatimə xanıma anası

Sevil Suleymanovanın

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Nevrologiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın professoru Zakir Əliyevə qardaşı

Mahir Əliyevin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

II Uşaq xəstəlikləri kafedrasının əməkdaşları assistent Təhivə Əliyevaya qardaşı

Mahir Əliyevin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Təbib" qəzetinin kollektivi, Tibbi və bioloji fizika, Fizioterapiya və tibbi rehabilitasiya kafedralarının əməkdaşları Tibbi və bioloji fizika kafedrasının müdiri, dosent Şahin Bayramova atası

Qəmbər müəlliminin

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

I Mamalıq-ginekologiya kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti Nurlana Həsənovaya atası

Nadir Həsənovun

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Pandemiya dövründə oruc tutanlar elə qidalanmalıdır ki, immunitet sistemi zəifləməsin

Ramazan ayında oruc tutarkən qida rasionuna düzgün əməl etmək çox vacibdir. Keçən il olduğu kimi, bu il də Ramazan ayı pandemiya dövründə qədəm qoyur. Yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasının immuniteti zəif olanları daha tez yaxalayır və onların xəstəliyi daha ağır keçir. Ona görə də pandemiya dövründə oruc tutanlar elə qidalanmalıdır ki, immunitet sistemi zəifləməsin.

Sahurda, həmçinin qaymaq, xama, zeytun, süddə bişmiş yulaf da çox faydalı hesab olunur. Ramazan ayı yay fəslinə doğru yekunlaşacağından havalər indikindən daha isti, günlər daha uzun olacaq. Ona görə də hər gün iftardan iki saat sonra çoxlu su içilməlidir.

Səhər və axşam yeməklərində çörək seçimi edərək ağ çörəyə yox, kəpəkli çörəyə üstünlük verilməsi daha doğrudur, çünki kəpəkli çörək ağ çörəkdən dörd dəfə gec həzm olunur. Bu, aclıq hissənə qalib gəlməyə kömək edir. Ramazanda iftar açarkən iki dəfə qidalanmaq məsləhət görülür, çünki birdən-birə mədəni çox yükləmək olmaz. İftar süfrəsi təbii ki, duru yeməklə açılır. Şorbanı yeyəndən 15-20 dəqiqə, təxminən yarım saat sonra yenidən süfrəyə qayıdaraq qidalanmanı davam etdirmək lazımdır. İftar

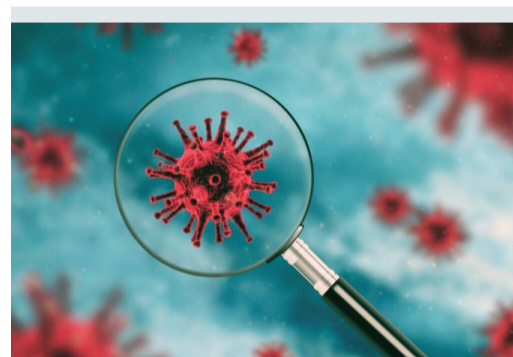

süfrəsində ət, toyuq, balıq, göbələk və tərəvəz yeməkləri ola bilər. Süfrədə göyərtələrin olması həzm traktını yaxşılaşdırır, metabolizmi sürətləndirir və artıq çəkinin yaranması prosesinin qarşısını alır. Meyvələr yeməkdən dərhal sonra qəbul edilməməlidir. Yeməkdən 1,5-2 saat sonra meyvə yeyilməlidir, çalışıb yalnız bir meyvə, özü də qabığı soyulmadan yemək lazımdır.

Həkimlər yaşlıların, COVID-19 və digər xroniki xəstəliklərlə mübarizə aparanların oruc tutmasını məsləhət görmürlər, çünki oruc tutanda bütün xəstəliklər daha da kəskinləşə bilər. Oruc tutarkən iftar açanda yeməkləri tələsmədən, ağızda yaxşı çeynədikdən sonra udmaq lazımdır. Tələsərək yeyilən yemək mədədə sancı, şişkinlik, köp və qəbizlik kimi hallara səbəb ola bilər. Belə hallar müşahidə ediləndə yeməkdən sonra razıyana, çobanyastığı və nanə kimi bitki çayları dəmləyib içmək lazımdır.

COVID-19 və "Britaniya ştammi": oxşar və fərqli cəhətlər

Böyük Britaniyada SARS-CoV-2 virusunun yeni variantı ötən ilin axırlarında müəyyən edilib. B.1.1.7 adlı yeni ştamm dekabr ayında həmin ölkədə sürətlə yayılıb. Daha sonra isə digər ölkələrdə, həmçinin Azərbaycanda da aşkar edilib.

Yeni növ koronavirusun (COVID-19) Böyük Britaniyada aşkarlanan və dünyaya yayılan ştammi xəstəliyin yoluxma qabiliyyətini artırır. Ştammin bu xüsusiyyətinə baxmayaraq, onun ölüm göstəriciləri daha təhlükəli olması barədə müxtəlif fikirlər mövcuddur. Yəni ştamm uşaq və böyüklərdə bir sıra fəsadlara səbəb olur.

COVID-19-la müqayisədə "Britaniya ştammi"nda 23 dəyişiklik müəyyən edilib. Virusun yoluxanların statistik göstəricilərinin təhlili əsasən iki ştamm arasında həm bənzər, həm də fərqli xüsusiyyətlər və müxtəlif simptomlar müəyyən edilib.

Ağrılıq və öldürücülük dərəcələrinə görə demək olar

ki, onlar eynilik təşkil edirlər. Yeni variantda hədsiz dərəcədə yorğunluq, boğaz, əzələ və baş ağrıları kimi simptomlar olur. Bu ştammda digər variantdan fərqli olaraq dadbilmə və iybilmə qabiliyyətinin itməsində bir qədər azalma olur. Baş ağrısı, ishal, qusma kimi simptomlar digər variantda olduğu kimidir.

Ölkəmizdə "Britaniya ştammi"nin aşkar edilməsi və son günlərdə virusun yayılması yeni variantın daha yoluxucu olduğunu deməyə əsas verir. Mütəxəssislər virusla mübarizədə indiyədək olduğu kimi sosial məsafənin qorunmasının, təmasların azaldılmasının, gigiyena tədbirlərinə riayət edilməsinin və paralel olaraq vaksinasiya prosesindəki aktivliyin hələ ki, ən səmərəli yol olduğunu deyirlər.

Baş redaktor

ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKF-də çap olunur və universitet daxilində yayılır.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya H - 022633
İndeks -0269
Sayı 2250